

Oppsummering av merknader ved varsel om utvidelse av planområde

Detaljregulering for AF Miljøbase Vats med sjøområder i Vats- og Yrkefjorden

AF Offshore Decom AS har igangsatt reguleringsplanprosess for utvidelse av industriområdet ved AF Miljøbase Vas. Formålet med planarbeidet er å tilrettelegge for fremtidsrettet industri tilknyttet offshore vind i forbindelse med etablering av havvind i Nordsjøen. Oppstartsmøte med Tysvær og Vindafjord kommuner ble gjennomført 24.10.2023. Oppstartsvarsel og høring av planprogram ble annonsert i Haugesunds avis, Grannar avis og Tysvær Bygdeblad. Grunneiere, naboer, offentlige myndigheter, organisasjoner og foreninger har blitt varslet med brev.

I etterkant av at det ble varslet oppstart av planarbeid er det vurdert at det er nødvendig å utvide planarbeidets avgrensning. Utvidelsen av planområdet ble annonsert i Grannar og Tysvær bygdeblad og på Norconsult og kommunenes nettsider den 28.11.24. Berørte grunneiere, naboer, offentlige styresmakter, lag og foreninger ble varslet per brev.

Frist for å sende inn høringsuttalelser i forbindelse med utvidelsen av planområdet var 26.12.24. Det har kommet inn til sammen 20 merknader/innspill fra følgende:

Offentlige instanser

- 1) Statsforvalteren i Rogaland (06.12.24)
- 2) Statens vegvesen (10.12.24)
- 3) Fiskeridirektoratet (16.12.24)
- 4) Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (18.12.24)
- 5) Norges energi- og vassdragsdirektorat (19.12.24)
- 6) Mattilsynet (23.12.24)
- 7) Rogaland fylkeskommune (23.12.24)
- 8) Haugaland Interkommunale Miljøverk IKS (26.12.24)
- 9) Kystverket (02.01.25)

Interesseorganisasjoner, lag og foreninger

- 10) Yrkje og Lindanger Bygdelag (10.12.24)
- 11) Motvind Tysvær (25.12.24)
- 12) Sør-Norges Fiskarlag (09.01.24)

Grunneiere og naboer

- 13) Lars Olav Hapnes (13.12.24)
- 14) Dina Margrete Amdal (13.12.24)
- 15) Anne Lise Hapnes (15.12.24)
- 16) Ragnhild Hapnes (18.12.24)
- 17) Linda Marit Hapnes (23.12.24)
- 18) Erlend Sande (23.12.24)
- 19) Kristoffer og Ingrid Sofie Hansen v/Legal 24 Advokatfirma (23.12.24)
- 20) Grunneiere på Nising (07.01.25)

Leseveiledning:

- **Tas til orientering:** Innhold i innspillet tas som opplysning/informasjon.
- **Tas til følge:** Benyttes der tiltakshaver vil etterkomme innspillet i det videre planarbeidet.
- **Tas ikke til følge:** Benyttes der tiltakshaver ikke vil følge opp innspillet.
- **Dette medfører ikke riktighet:** Benyttes der innspillet beror på feiltolkning.

Offentlige myndigheter		
Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
1) Statsforvalteren i Rogaland	a) Statsforvalteren viser til tidlegare fråsegn i saka og påpeiker at merknadane her er berre til områda som vert utvida. b) <u>Sjøareal</u>: Utvidinga i sjø gjer at planområdet kjem i ytterlegare konflikt med marine naturverdiar, til dømes svært viktige førekomstar sukkertare, og aukar konfliktnivået med leveområde til sensitiv art. Statsforvaltaren forventar at marine naturverdiar kartleggjast og at konsekvensar av tiltaket vert tilstrekkeleg vurdert. Korleis tiltaket vil påverke fuglelivet i området vil vere eit sentralt tema ved offentlig ettersyn. c) <u>Landområda</u>: Statsforvaltaren påpeiker at utviding på land vil få ein konsekvens for massane som må håndterast. Det må konkretiserast kor mykje overskotsmassar prosjektet totalt sett vil generera, inkludert massane frå reinseanlegget, og korleis dei skal handterast når planen kjem til offentlig ettersyn.	a) Tas til orientering. b) Tas til følge. I tillegg til tidlegare kartlegging av marint naturmangfald er det hausten 2024 gjennomført ei ny feltkartlegging med ROV-undersøkingar i samband med planarbeidet. Her vart det mellom anna sett på førekomstar av sukkertare og andre taretypar. Konsekvensar for fugleliv i område kartleggjast og beskrivast i konsekvensutgreiing for naturmangfald. Det er også her gjennomført ei ny feltkartlegging hausten 2024 med særskilt fokus på påverknad for fuglelivet. c) Som del av planarbeidet vert det utarbeida ein overordna massehandteringsplan som beskriv strategi for handtering av massar frå tiltaksområdet, inkludert overskotsmassar.
2) Statens vegvesen	Statens vegvesen har ingen merknader til utvidet planområde.	Tas til orientering.
3) Fiskeridirektoratet	a) Fiskeridirektoratet viser til varsel om planlagt utvidelse og avholdt planforum 11.12.2024 hvor AF Offshore Decom AS sine planer innenfor området var tema. Det vises videre til bakgrunn for planarbeidet og planstatus for området. b) Fiskeridirektoratet viser til sin tilbakemelding på varsel om oppstart i brev datert 09.02.24, som også er vedlagt. Her informerte de om at det er viktig for den videre utviklingen av marine næringer at det sikres nødvendig areal og kvalitet i marine miljø, og at kommunalt planverk og strategier kan bidra til dette. Videre beskrev de naturverdier i området. De fleste av naturverdiene, fiskerier og fiskeriaktivitet i det opprinnelige planområdet forekommer også i utvidet planområde. Fiskeridirektoratet henviser også denne gang til kartløsningen Yggdrasil for detaljkunnskaper. c) Fiskeridirektoratet viser til regionalt planforum hvor hensynet til fiskeriaktivitet og naturverdier ble omtalt som de største utfordringene for planlagte tiltak. Søker er i dialog med fiskarlag som har informert om betydningen Yrkefjorden har som fiskeplass. Dette skal brukes som kunnskapsgrunnlag i KU for naturressurser og fiskeri. <u>Fiskeriaktivitet og fangst:</u> d) Fiskeridirektoratet erfarer at det ikke er uvanlig at fiskerne benytter landnot i Yrkefjorden. Fangstoperasjonen er relativt arealkrevende, foregår nærme land og er lite mobil. Det oppfordres til å utrede fangstmetoden og utbredelsen av fisket nærmere i KU, både mtp. å tilegne kunnskap om fisket og mulighetene for sameksistens i fjorden. Det vises til at det er relativt mange låssettingsplasser i Yrkefjorden, og at låssetting av fisk forutsetter fravær av faste installasjoner. Fiskeridirektoratet oppfordrer til å utrede det reelle behovet for låssettingsplasser. e) Fra 1. januar 2020 til dags dato er det levert om lag 350 tonn makrell fra landnotaktivitet på nordsiden av ytre del av Yrkefjorden. For øvrige deler av Yrkefjorden er det innmeldt om lag 300 tonn makrell og hestmakrell for levering til sildesalgslaget. Samlet tilsvarer dette 650 tonn pelagiske arter. Det tas forbehold om at det også kan være fiske levert på annen måte som ikke er fanget opp. Tall for hele Yrkefjorden for 2005-2009 viser innmeldt kvantum på 2000 tonn. Fiskeridirektoratet tolker ut fra dette at fangstmengdene har gått ned i Yrkefjorden etter etablering av AF miljøbase Vats. Dette er skjerpene for deres vurdering av planen der utvidet aktivitet i fjorden kan få ytterligere negative konsekvenser for fiskeriaktiviteten i området. f) Ivaretagelse av gyteområder er avgjørende for en bærekraftig utvikling for gytende bestander av fisk, og er også ofte de viktigste fiskeområdene. Fiskeridirektoratet forventer at påvirkningen for gyteområde i Yrkefjorden blir vurdert. g) Fiskeridirektoratet oppfordrer og forventer at muligheter- og planer for sameksistens i Yrkefjorden blir vurdert og skissert i utredningen.	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. Det vises til forslagsstillers svar på Fiskeridirektoratets merknad i notat <i>Oppsummering av merknader ved varsel om oppstart og høring av planprogram</i>. c) Tas til orientering. d) Tas til følge. Lokal fiskeriaktivitet, inkludert notfiske og bruk av låssettingsplasser, er tema som vil kartlegges og beskrives i KU fiskeri. e) Tas til orientering. I dialogmøte med Norges, Sør-Norges og Tysvær Fiskarlag ble det vist til at det enkelte år kan fiskes flere tonn makrell og 10 000 tonn sild i Yrkefjorden. Dette er et betydelig større volum enn det Fiskeridirektoratet her oppgir, noe som kan tyde på at en stor andel av fangsten kan være levert på en annen måte og ikke fanget opp, slik det også påpekes av Fiskeridirektoratet. Forslagsstiller mener en utvidelse av planområdet vil gi større fleksibilitet og bedre mulighet for å ivareta fiskeriinteressene i Yrkefjorden, da installasjonene vil kunne plasseres der de gir minst ulempe. Dette vil kunne bedre muligheter for sameksistens mellom ulike næringer og eksisterende fiskeriaktivitet, som er et viktig hensyn i planarbeidet. f) Tas til følge. Påvirkning på gyteområder vil vurderes gjennom KU fiskeri og som del av utredningsarbeidet har det vært dialog med havforskningsinstituttet for å øke kunnskapen om gytefelt i området. g) Tas til følge. Løsninger for sameksistens vil vurderes som del av planarbeidet, se også bokstav e.

	<u>Utredning støy og partikkelspredning:</u> h) Fiskeridirektoratet oppfordrer til samråd med Havforskningsinstituttet ang. problemstillinger knyttet til støy og partikkelspredning, for utbygging- og driftsfase. For vurdering av støypåvirkning anbefales det å ta utgangspunkt i Havforskningsinstituttets (HI) årlige rapport med rådgivning for menneskeskapt støy i havet og tilhørende frarådingskart som angir metodisk tilnærming for støyvurderinger. Kartet angir også områder der avbøtende tiltak og eventuelle tidsavgrensninger er nødvendig. Det er et stort innslag av pelagiske arter i fjordsystemet, som er vandrende arter. Adferdsrespons som følge av støyende aktivitet kan endre vandringsmønsteret til aktuelle arter i Yrkefjorden, som videre kan påvirke 'innsig' av disse artene inn i dette området. Vedvarende støy fra driftsoperasjoner anbefales derfor inkludert i vurdering av støypåvirkningen. For tiltak i anleggsfasen med fare for partikkelspredning anbefales HI sin kunnskapsveileder som utgangspunkt for videre konsekvensutredning. i) <u>Konklusjon:</u> Fiskeridirektoratets oppfatning så langt er at det legges opp til en god prosess og at det søkes framstilt gode faglige vurderinger som grunnlag for planen. De forventer at mulighetene for sameksistens i Yrkefjorden utredes og vurderes grundig. Fiskeridirektoratet vil vurdere innsigelse dersom konsekvensvurderingene viser at planen legger til rette for aktivitet eller tiltak som kan gi vesentlig negativ påvirkning på marint miljø og fiskeriaktivitet i området. De imøteser videre dialog om problemstillinger som måtte komme i det videre planarbeid.	h) Forslagstiller har vært i dialog med Havforskningsinstituttet angående støy og partikkelspredning. Påvirkning fra undervannstøy vil utredes som del av planarbeidet. Det skal gjennomføres modelleringer av forventet undervannsstøy fra planlagte sprenginger under vann for å kartlegge eventuell påverknad på marint liv. Det skal også gjøres en strømningsanalyse der et av formålene er å undersøke om planlagte tiltak kan medføre endring av strømningsforhold, vannutskifting og partikkelspredning i fjordområdet. Strømningsanalysen vil også benyttes til å vurdere eventuelle konsekvenser for spredning av larver og egg i gytefeltet. Forslag til avbøtende tiltak vil utarbeides med bakgrunn i Havforskningsinstituttets anbefalinger. i) Tas til orientering.
4) Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)	DSB opplyser om at det innenfor planområdet befinner seg et storulykkeanlegg for oppbevaring av eksplosiver. DSB oppfordrer til dialog mellom spørsmålsstiller, Vindafjord kommune og Jakob Hatteland Kjemi AS for å sikre at hensynssonene rundt storulykkeanlegget blir ivaretatt.	Tas til følge. Hensynet til storulykkeanlegget utredes i forbindelse med ROS-analysen. Sikkerhetssoner tilknyttet anlegget vil markeres i kart og det vil inngås dialog med Hatteland for avklaringer rundt bruk av arealene til mellomlagring.
5) Norges energi- og vassdragsdirektorat	a) NVE viser til sitt innspel til varsel om oppstart, datert 13.03.24, kor NVE hadde innspel knytt til overvatn, tryggleik mot kvikkleireskred, skred i bratt terreng, ålmenne interesser i vassdrag og grunnvatn samt nettanlegg. <u>Fjellskred:</u> b) NVE informerar om at det er registrert historiske skredhendingar ved Nising, nord for Yrkefjorden, der eit skred i 1689 (fjellskred eller jordskred) og eit snøskred 1918 førte til tap av menneskeliv. Der fjellskred eller skred i bratt terreng har utløp i sjø vil flodbølge vere ein sekundær effekt. c) Det er starta arbeid med kartlegging av moglege fjellskredobjekt i Rogaland. Gjeldande forvaltningspraksis er at området blir vurdert som utan fare fram til eventuelle objekt er avdekka. NVE gir beskjed til kommunane det gjeld når det evt. føreligg kunnskap som tilseier at fjellskred må takast omsyn til i arealplanlegginga. Ved kartlegging av fjellskredobjekt med årleg sannsyn som gjer at tryggleikskrava i byggteknisk forskrift (TEK17) § 7-3 ikkje kan oppfyllest for planlagt arealbruk, må eventuell utbygging avklarast etter unntaksregelen i TEK 17 § 7-4. <u>Skred i bratt terreng:</u> d) Fare for skred i bratt terreng må avklarast i planarbeidet. Delar av utvida planområdet ligg i eit aktsemdområde for skred. Det må vurderast om skred kan treffe planlagde tiltak i sjø og om eventuelle flodbølger kan skade planlagde tiltak. Det er krav til vurdering av skredfare der planen legg til rette for tiltak innafor aktsemdsområde for skred i bratt terreng. Vurdering av historiske skredhendingar er ein del av utgreiinga, jf. Utredning av sikkerhet mot skred i bratt terreng. e) Tiltakshavar må taka stilling til kva for tryggleiksklasse som gjeld for dei ulike tiltaka som planen legg til rette for. Det påpeikast av mellomlagring av flytande vindturbinar i sjø ikkje er omtala i rettleiinga til TEK17. Kommunen er mynde til å fastsetje tiltaksklasse. Faresoner kan brukast som grunnlag for omsynssoner skredfare i plankartet. f) Der det er skog som har betydning for snøskredfare, må skogen identifiserast i planen og sikra gjennom føreseigner eller privatrettslege avtalar slik at den skreddempande	a) Tas til orientering. Forslagsstiller viser til svar på NVE sin merknad i notat <i>Oppsummering av merknader ved varsel om oppstart og høring av planprogram</i>. b) Tas til orientering. c) Tas til orientering. d) Tas til følge. Som del av planarbeidet utarbeides en rapport med vurdering av ras- og skredfare i området. Fare for skred i bratt terreng vil vurderast som del av utgreiinga. Vurdering av historiske skredhendingar vil inngå i ROS-analyse. e) Tas til følge. Som del av ras- og skredfarevurdering er det definert faresonar for steinsprang og jordskred for tryggleiksklasse S1-S3 innanfor tiltaksområdet på land. Det er kartlagt aktuelle sikringstiltak. f) Tas til følge. Snøskredfare er vurdert i skredfarenotat. Klimatiske og vegetasjonsmessige forhold er vurdert å utelukke snøskred som risiko for planlagte tiltak.

	funksjonen blir teke i vare. Det visast til nærare omtale i Fase 2 punkt 9 i rettleiaren <i>Utredning av sikkerhet mot skred i bratt terreng</i>. <u>Nettanlegg – leidningsoppgradering:</u> g) NVE viser til at Statnett i juni 2024 har sendt inn melding til NVE med forslag til utgreiingsprogram for oppgradering av to eksisterande 300 kV-leidningar mellom Sauda transformatorstasjon i Sauda kommune og Gismarvik transformatorstasjon i Tysvær kommune. Meldt trasé, samt eit underalternativ kan vere i konflikt med miljøbasen og planlagd lagring i sjø. Kartutsnitt med traseear er vedlagd. NVE rår til dialog med Statnett i planarbeidet for å avklare aktuelle omsynssoner og føresegner. h) Sentral- og regionalnett, transformatorstasjonar og andre større kraftleidningar som krev konsesjon etter energilova er unntatt sakshandsaming etter pbl., jf. § 1-3. Dersom planen kjem i konflikt med meldte kraftleidningar kan NVE fremje motsegn til planen ved offentlig ettersyn. I følge NVE Veileder 2/2017 skal planlagde større kraftleidningar ha omsynssone H740 bandlagt etter anna lovverk (energilova). i) Dersom endra bruk i planområdet gjer at det er behov for meir kraft, rår vi til dialog med nettselskapet om nettkapasitet og tilgang på kraft. <u>Meld inn farekartlegging:</u> j) NVE ynskjer tilgang til alle flaum- og skredfareutgreiingar, både rapportar og evt. kartlagde faresoner. Kommunen kan melde inn sjølv, eller oppfordre forslagsstillar til å melde inn naturfareutgreiingar til NVE via Altinn. Vidare oppfordrast det til å melde inn grunnundersøkingar til NADAG. Frå 01.01.2025 er det plikt til å melde inn data og rapporter om grunnundersøkingar og naturfare utgreiingar, jf. pbl. 2-4.	g) Tas til følge. Forslagsstillar er kjend med planane til Statnett, og det vil i samband med planarbeidet inngås dialog med Statnett. Mellomlagring av fundamenter i fjordområdet antas ikkje å være i konflikt med mulig trasé for ny kraftlinje. Forslagsstillar anser det likevel som hensiktsmessig at ny leidning leggst lenger inn i fjorden. Det vil sikre større avstand til planlagd ny aktivitet. Videre vil ein unngå at ny trasé rører sikringssona tilknytta Hatteland Kjemi AS sin verksemd på området, som er underlagt Storulykkeforskriften. h) Tas til orientering. i) Tas til orientering. j) Tas til følge Fagrapportar med ras- og skredfarevurdering og ROS-analyse vil følge planforslaget på offentlig ettersyn.
6) Mattilsynet	a) <u>Omsyn til fiskehelse og fiskevelferd:</u> Mattilsynet uttalar seg om kva for effekt planlagt tiltak kan ha på akvakultur og villfisk i området. Planområde ligg i eit fjordområde med stor oppdrettsaktivitet. Det er ikkje nasjonale laksevassdrag eller nasjonal laksefjord i nærleiken, men det er fleire viktige anadrome vassdrag. Mattilsynet viser til sitt høyringssvar frå 14.03.24 kor dei informerte om oppdrettsaktivitet i lokalitetar i nærleiken av planområdet og mogleg påverknad og omsyn ved sprenging/utfylling i sjø. Dei påpeikar at føreslått utviding av planområdet vil medføre at tiltaket kjem enda nærmare dei nemnte lokalitetane, kor den næraste er Hettaneset med 1,3 km avstand. b) Mattilsynet visar til at det er viktige anadrome vassdrag i området: Åmselva inst i Vatsfjorden, Vestbøelva og Rødneelva inst i Sandeidfjorden og Vikedalselva som renn ut i Sandeidfjorden. Den planlagte utvidinga av areal gjer det enda meir naudsynt å gjere ei vurdering av tiltaket si påverking på oppdrettsfisk og villfisk i området. c) Mattilsynet viser til at dei i tidlegare uttale skreiv at «Mattilsynet kan ikkje sjå at omsyn til eksisterande akvakulturverksemd i nærområdet er tatt med i konsekvensutgreiinga i planprogrammet. Det er heller ikkje nemnt i planinitiativet under punkt 8.1. Vesentlige interesser som berøres.» Dei viser til uttala vår frå mars som er gjengitt over og krev at det blir gjort ei konsekvensutgreiing av tiltaket si effekt på oppdrett, slakteri og villfisk i området.	a) Tas til orientering. Det visast til forslagsstillars kommentar på Mattilsynet sin merknad i notat <i>Oppsummering av merknader ved varsel om oppstart og høring av planprogram</i>. Det er viktig å få kartlagt moglege konsekvensar for lokal akvakulturverksemd, og temaet er innarbeida i revidert planprogram. Temaet kartleggjast og greiast ut som del av KU for naturressursar (fiskeri). Oppdetttslokaliteten på Hettaneset er per i dag ikkje i drift. b) I samband med konsekvensutgreiing for terrestrisk naturmangfald vert det gjort ei vurdering av påverknad på vandrane fisk i Åmselva og Raudneselva. Vestbøelva, Rødneelva og Vikedalselva er ikkje tatt med i vurderinga, da dette vurderast å liggje utanfor influensområde til planlagt aktivitet. c) Tas til følge. Det visast til bokstav a).
7) Rogaland fylkeskommune	a) Fylkesdirektøren ga uttale til varsel om oppstart i brev datert 12.03.24, og viser i hovudsak til dette. Planen har og vore handsama i regional planforum kor fylkesdirektøren har gitt innspel til arbeidet. b) <u>Kulturminne og kulturmiljø:</u> Like utanfor planområdet/på land ligger nokre eldre bygningsmiljø som ikkje er registrerte i Sefrak-registeret, og dermed ikkje vurderte i forhold til verneverdi. Fylkesdirektøren påpeiker at konsekvensar av tiltaket knytt til eldre bygningsmiljø, og kulturlandskapet rundt fjorden, må belysast i konsekvensutgreiinga.	a) Tas til orientering. Det visast til forslagsstillars svar på fylkeskommunen sitt innspel i notat <i>Oppsummering av merknader ved varsel om oppstart og høring av planprogram</i>. b) Tas til orientering. I konsekvensutredning for kulturarv er kulturminner, kulturmiljøer og bygningsmiljøer i og rundt planområdet, inkludert fjordområdene kartlagt og vurdert. Etter dialog med fylkeskommunen er det avklart at det i uttalelsen siktes til bygningsmiljøet på Nising, og en vurdering av virkninger for området vil inngå i konsekvensutredningen.
8) Haugaland Interkommunale Miljøverk IKS (HIM)	HIM kan ikke se at planen berører fagområdene til HIM. Om renovasjon og slam blir tema i planen må vedlagte dokumenter følges: <i>Renovasjonsforskrift, Lokal renovasjonsnorm for HIM kjøreveg og samleplass, Standard avtale for bruk av privat veg, Standard avtale for etablering og drift av nedgravd renovasjonsløsning.</i>	Tas til orientering.

9) Kystverket	a) Kystverket har ikke motforestillinger til at planområdet utvides slik at det lages en felles reguleringsplan for sjøareal i Vindafjord og Tysvær. b) Kystverket viser til sin uttale fra 22.03.24 til varsel om oppstart, samt nylig avholdt regionalt planforum om planarbeidet. Uttalelsen til oppstartsvarselet er gjengitt i innspillet. Kystverket påpeker at dette også vil gjelde for utvidelsen av planområdet. Det forventes at sikkerheten og fremkommeligheten til ferdsele i bileden ivaretas og konsekvensutredes som tidligere opplyst. Det påpekes at det allerede er gjort oppmerksom på at illustrasjoner av oppankrede illustrasjoner ikke tar tilstrekkelig hensyn til ferdsele. c) Planlagt sparkai vist i planforum må avgrenses til at den ikke innsnevrer innløpet til Vatsfjorden på en måte som hindrer ferdsele.	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. Det vises til forslagsstillers kommentar på Kystverkets merknad i notat <i>Oppsummering av merknader ved varsel om oppstart og høring av planprogram</i>. Hensynet til sjøtrafikk, farleder og referanseruter vurderes gjennom egen rapport. c) Tillatt plassering for planlagt Spar-kai vil markeres med bestemmelsesområde i plankart. Den vil ikke plasseres så langt ut at den forhindrer ferdsele inn til Vatsfjorden. Som del av planforslaget er det utarbeidet notat som beskriver hensynet til farleder og mulige avbøtende tiltak i form av sjømerking. Det tas sikte på å sikre hensynet til sjøtrafikk gjennom kart og bestemmelser.
---------------	--	---

Interesseorganisasjoner, lag og foreninger		
Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
10) Yrkje og Lindanger Bydelag	a) Medlemmene i Yrkje og Lindanger bygdelag har følgende beslutning: «<i>Vi kan ikke gi vår tilslutning til at ny næringsvirksomhet skal få forsøple og forstyrre det som har vært fiskeområdene, jaktområdene og rekreasjonsområdene til folkene langs Vats- og Yrkjefjorden i tusenvis av år. Yrkje og Lindanger Bygdalag anmoder derfor om at reguleringsarbeidet og planarbeidet skrinlegges.</i>» b) Bygdelaget viser til at begrunnelsen for deres beslutning er detaljert beskrevet i uttalelsen til varsel om oppstart, og at denne argumentasjonen fortsatt vil være gjeldende for planutvidelsen. Bygdelaget gjentar deler av forrige uttalelse med oppfordring om å stoppe regulering og utbygging før det blir gjort uopprettelig skade på fisk, fauna og miljø. Slik de forstår lovverket har kystbefolkningen eierskap og råderett over ressursene i fjordene på lik linje med slik samene har råderett over beiteområdene på Fosen. Uttalelse til oppstart er lagt ved i sin helhet.	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. Det vises til forslagsstillers svar i notat <i>Oppsummering av merknader ved varsel om oppstart og høring av planprogram</i>. Et viktig formål med utvidelsen av planområdet er å kunne oppnå større fleksibilitet slik at planlagt virksomhet i større grad kan tilpasses fiskeriaktivitet og annen ferdsele på fjorden.
11) Motvind Tysvær	a) Motvind Tysvær viser til tidligere innsendt innspill datert 14.03.24, og at disse gjelder fortsatt. b) Motvind viser til varsel om utvidelse av planområdet på nettsiden til Vindafjord kommune. De har ikke mottatt informasjon om utvidelsen, og mener det må sikres at alle grunneiere, naboer, relevante myndigheter og organisasjoner er varslet, og at det må settes ny frist for innspill. c) Det opprinnelig planområdet var på 6850 dekar, og Motvind påpeker at det nå er utvidet med 5160 dekar – nesten en dobling. Likevel er en beskrivelse av det utvidete planområdet helt fraværende, og heller ikke mulige og større konsekvenser er tatt med. d) Motvind viser til politisk behandling av planprogram i Tysvær kommune, hvor Teknisk Utvalg vedtok å ikke fastsette planprogrammet. Motvind mener konsekvens av vedtaket bør være at hele planprosessen og konsekvensutredningen må stanses, og at varslet utvidelse vil være brudd på kommunes vedtak. Dette bryter også med forutsetning i vedtak i Vindafjord formannskap om at planprogrammet skal vedtas i begge kommuner.	a) Tas til orientering. Tidligere innspill er kommentert av forslagsstiller i notat <i>Oppsummering av merknader ved varsel om oppstart og høring av planprogram</i>. b) Tas til orientering. Direkte berørte grunneiere, naboer og relevante offentlige myndigheter er varslet per brev. I tillegg er det også sendt ut brev til de samme lagene og organisasjonene som ble varslet direkte per brev ved tidligere varsel om oppstart (jakt-, fiske-, skogeierlag, grendalag og friluftsråd). For andre interesseorganisasjoner eller privatpersoner er det gitt mulighet til å komme med innspill gjennom varsling i både lokale aviser, på kommunenes nettsider og på Norconsult sine nettsider. Det er varslet i flere kanaler for at interesserte skal få informasjon om utvidelsen og mulighet til å komme med innspill. Høringsperiode for tilleggsvarslinger er ofte satt til 3 uker, og det er her gitt en ekstra uke til å komme med innspill. c) Tas til orientering. Planprogram som tidligere ble sendt på høring beskriver hvilke fagtema som skal konsekvensutredes som del av planarbeidet. Utredningene vil også omfatte det utvidete arealet og konsekvenser for disse områdene vil belyses. I varslingsbrev som er vedlagt på Norconsult sine nettsider er eksisterende arealformål i området beskrevet. d) Selv om planprogrammet ikke ble fastsatt av Tysvær kommune har forslagsstiller fortsatt mulighet til å gå videre med planarbeidet og utarbeide et planforslag. Forslagsstiller har gjennom høsten 2024 hatt dialog med kommunen og kommet til enighet om å sende inn et revidert planprogram, som omfatter utvidelsesarealet, til kommunestyret for endelig avgjørelse. For at planforslaget skal behandles i Tysvær kommune må det reviderte planprogrammet først fastsettes.

	e) Motvind mener behovet for utvidelse av området er svært vagt beskrevet. Det vises til konsekvensutredningsforskriften § 14 med krav til innhold i planprogram. Motvind mener det utvidete området krever en beskrivelse av de «<i>problemstillingene som i den konkrete saken anses viktige for miljø og samfunn</i>», og at dette ikke er gjort. Videre vises det til at KU-forskriften stiller krav til å utrede alternativer og det poengteres at dette burde vært gjort både for utvidelsen av planområdet, og i utredningsprogrammet. f) Det vises til kart for utvidet planforslag og illustrasjon vist av AF Decom under orientering for Vindafjord formannskap den 10.12.24. Motvind mener presentasjonen viser at det bare er et område midt i fjorden som blir påvirket, og at dette er villedende informasjon. g) <u>Oppsummering:</u> Utvidelse av planområdet inneholder ikke nødvendig informasjon og må trekkes tilbake.	e) Hensikten med utvidelsen av planområdet er å sikre et større areal til lagring av havvindinstallasjoner. Formålet med planarbeidet ble beskrevet ved varsel om oppstart og i planprogram som tidligere er sendt ut på høring, og det er ikke planlagt ny eller annen bruk i det utvidete arealet. Som påpekt i varslingen vil et større fjordareal sikre større fleksibilitet og mulighet for å tilpasse planlagt virksomhet til eksisterende bruk av fjordområdene, inkludert fiskeri og annen sjøtrafikk. Mulige konsekvenser for miljø og samfunn er beskrevet i planprogrammet sammen med en oversikt over tema som skal utredes gjennom planarbeidet. Utredningskravene vil også gjelde for det utvidete planområdet, og vurdering av relevante lokale forhold i dette området vil ivaretas gjennom fagrapportene. Planprogrammet og varslet utvidelse omtaler ikke alternative arealer. En vurdering av alternative plasseringer for industrivirksomheten ble gjort i forbindelse med regulering av landområdene på basen i 2007 og regulering av sjøområdene i 2015. Vats ble da vurdert som den mest egnede lokasjonen. AF Miljøbase Vats er et etablert industriområde hvor det er tillatt med oppankring og operasjoner i store deler av sjøområdet. Basen har en gunstig plassering for offshore vindkraft med nærhet til Utsira og Sørlige Nordsjø II og flere av feltene som er vurdert som egnet for havvind av NVE. Området er også et definert som et prioritert sjønært industriområde i <i>Regional plan for grønn industri – for arealkrevende næring</i>, vedtatt i regi av Rogaland fylkeskommune. Fjordområdet har en dybde på 100-400 meter, liten tidevannsforskjell og ligger skjermet fra vind og bølger, noe som gjør det godt egnet til konstruksjon og lagring av store konstruksjoner. Det er derfor vurdert at dette er en egnet lokasjon for planlagt virksomhet. Å etablere ny virksomhet i tilknytning til eksisterende vurderes også å ha mindre konsekvenser enn å etablere seg i et nytt fjordområde som ikke allerede er brukt til industri. f) Dette medfører ikke riktighet. Illustrasjonen som ble vist til formannskapet viser eksempel på våtlagring av vindturbiner i Yrkefjorden, der både arealer i opprinnelig og utvidet areal er tatt i bruk. Grå skravur midtfjords illustrerer farled. Forslagsstiller stiller derfor spørsmål ved hva det siktes til ved at det bare er et område midt i fjorden som blir påvirket. g) Tas ikke til følge. Behovet for og omfanget av mulige virkninger av utvidelsen vurderes som tilstrekkelig godt beskrevet i varslet utvidelse. Mulige virkninger for miljø og samfunn redegjort for i planprogrammet gjelder også gjelder i det utvidede området.
12) Sør-Norges Fiskarlag	a) Fiskarlaget viser til innspill til varsel om oppstart og høyring av planprogram den 13.03.24. Dei vil igjen presisere området er av svært stor betydning for fiskerinæringa. Det er avgjerande at både areal og miljø blir ivareteke for framtidig berekraftig fiske i fjorden. Innspelet er vedlagt merknaden, saman med kart og flyfoto. b) Som tillegg til tidlegare uttale vil fiskarlaget vise til flyfoto og kart (vedlagt) som stadfester at området blir brukt til fiske med sitjenøter og med låssetting av fangst. Eksakt plassering av sitjenøtene og lås kan variere frå år til år. Det har vore plassert opp mot fire sitjenøter langs land i Vindafjord kommune sitt sjøområde, vist på vedlagt foto. Det påpeikast at dette er eit svært miljøvenleg fiskeri med minimalt med utslepp og drivstoffutgifter. c) Fiskarlaget vurderer at lagring og samanstilling, samt anna planlagd aktivitet ikkje er eigna i sjøområda i Vats- og Yrkesfjorden, då det vil gå på bekostning av etablert, lønsam, berekraftig og miljøvenleg fiskeriaktivitet. Etter deira og andres oppfatning er det svært lite som tyder på at behovet for våtlagring av vindturbinar og fundament vil auka på kort- eller mellomlang sikt. Dei ber difor om at påstått auka behov for slik våtlagring i Yrkjefjorden blir dokumentert på ein sakleg og realistisk måte, <u>før</u> ein evt. går vidare med planane. d) Fiskarlaget ber også om dokumentasjon/forsikringar om at eit eventuelt løyve til våtlagring av vindturbinar ikkje seinare kan endrast til mellomlagring og opphogging av utrangerte petroleumsinstallasjonar, og meiner denne aktiviteten har bidrege til at den kjemiske tilstanden i Yrkefjorden no er klassifisert som «dårleg».	a) Tas til orientering. Det visast til forslagsstillars svar på Fiskarlaget sin merknad i notat <i>Oppsummering av merknader ved varsel om oppstart og høring av planprogram</i>. Å finne gode løysingar for sameksistens mellom dagens fiskeriaktivitet og planlagt ny verksemd er ein viktig del av planarbeidet. b) Tas til orientering. Påverknad på notfiske og låssettingsplassar vil vurderast som del av KU fiskeri. c) Tas til orientering. Det er eit ønske om å oppnå best mogleg sameksistens mellom planlagd ny industriaktivitet og eksisterande fiskeriaktivitet og ferdsel på fjorden. Målet med reguleringsplanen er å sikre moglegheit for produksjon av flytande vindturbinar dersom det blir aktuelt. Dersom behovet for kortvarig våtlagring av vindturbinar uteblir vil det heller ikkje oppstå negative konsekvensar for fiskeri i Yrkefjorden. d) I varsla utvidingsområde er det ikkje aktuelt med mellomlagring eller annan industriell aktivitet knytt til decomvirksomhet. Områda skal nyttast til våtlagring av havvindinstallasjonar. Føresegner i reguleringsplanen vil definere tillat bruk av områda. Påvirkning på vassmiljø i fjorden vil utgreiast som del av KU vannmiljø. AF Miljøbase

		Vats er underlagt eit omfattande miljøovervakingsprogram, og det er satt strenge krav til verksemda.
--	--	--

Grunneiere og naboer		
Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
13) Lars Olav Hepnes	Hepnes er grunneier av bruk 199, 1-2-6 og 4 og eier av ett eksisterende ankerfeste på land. Han har følgende kommentarer: - Fjorden er allerede sterkt belastet av forurensing i sjø. Stasjonær fisk inneholder tungmetaller grunnet forurensing og bør ikke spises av gravide etc. Området bør derfor ikke belastes av forurensende industri. - Det er skremmende at området reguleres inn som del av AF Miljøbase. Området bør maksimalt reguleres til fremtidige muligheter for industrielt bruk, med søknadsplikt for hvert enkelt prosjekt. Rettighetene til bruk av eksisterende ankerfester tilhører eieren som må ha mulighet til å leie ut til eventuelle andre interessenter eller prosjekter i fremtiden, som ikke er av forurensende art. - Yrkefjorden er en terskelfjord og gytefjord med stor betydning for fisk og fugl, og burde bli bedre tatt vare på. - Forurensing fra karbonblader på vindmøller er en ikke-nedbrytbar farlig gift, der karbonfibre kan tilføres mennesker og dyr, drikkevann og beite på land via vind/luft. Produsenten av vindmøllene bør dokumentere type forurensning og mengde nedfall gjennom livssyklusen fra vindmøllebladene.	Tas til orientering. - Myndighetene har satt strenge miljøkrav til denne type virksomhet og siden 2009 er det gjennomført et omfattende miljøovervåkingsprogram ved basen og områdene rundt. Resultater fra miljøovervåkingen er offentlig tilgjengelig og følges opp av både AF og Miljødirektoratet. I forbindelse med planarbeidet vil det gjennomføres konsekvensutredning for vannmiljø og marint naturmangfold. Det vil også utarbeides en strømningsanalyse for å kartlegge eventuell påvirkning på strømningsforhold i fjorden og oppvirvling av sedimenter. - Reguleringsplanen vil definere hva som er tillatt bruk av de ulike områdene som inngår i planområdet. Områdene vil kun tas i bruk til sammenstilling av vindturbiner og våtlagring av havvindinstallasjoner når en har konkrete prosjekter. Planarbeidet utføres for å være klare for fremtidige oppdrag. For bruk av fjordene til mellomlagring vil det være egne prosesser tilknyttet hvert prosjekt, med involvering av Fiskeridirektoratet og Kystverket. Selv om områder inngår i det varslede planrområdet gir ikke dette noen automatiske rettigheter for AF. Bruk av ankerfester må avklares gjennom avtaler med berørte grunneiere. - Påvirkning på fisk og fugl i området vil kartlegges gjennom konsekvensutredning for fiskeri, terrestrisk og marint naturmangfold. Her vil også avbøtende tiltak identifiseres. - Relevante kilder til forurensning av vann og luft vil beskrives, og konsekvensene av forurensning vurderes. Tiltaket omfatter mellomlagring av ferdig monterte turbiner i en kort periode.
14) Dina Margrete Amdal	For utvidelsen av planområdet viser Amdal til sin tidligere uttalelse for Dokkskar, gnr. 198. Hun gjør oppmerksom på eiendom og rettigheter som tilhører Dokkskar langs sjølinjen som er omfattet av utvidet areal. Det vises til vedlagte dokumenter fra Rylke tingbok som beskriver rett til bruk av areal ved utløpet av elven fra Dokkskarvatnet og «Smalhusskjæret» som tilhører Dokkskar eiendom. For fremtidig bruk av dette arealet og bevaring av landskapet anmodes det om at areal på land tas ut av reguleringsplanen. Videre ber Amdal som grunneier og rettighetshaver om å holdes fortløpende orientert om videre fremdrift, samt bli kontaktet ved behov for ytterligere informasjon eller dokumentasjon.	Tas til orientering/etterretning. Selv om arealer på land inngår i den varslede planavgrensningen gir ikke dette noen eiendomsrettigheter for AF. Eventuelle behov for etablering av nye ankerfester må avklares gjennom avtaler med berørte grunneiere.
15) Anne Lise Hapnes	a) Hapnes skriver at hun fremmer en formell innsigelse mot de foreslåtte tiltakene. b) <u>Virksomhetens historiske miljøbelastning</u>: AF Miljøbase Vats har vært en betydelig kilde til miljøbelastning i området. Dokumentasjon viser flere alvorlige hendelser og avvik som reiser tvil om virksomhetens evne til å drive på en miljømessig forsvarlig måte. Hapnes viser til avvik som utslipp av PFAS, PFOS-holdige stoffer og høye nivåer av perfluorerte stoffer fra renseanlegget, samt uforsvarlig håndtering av farlig avfall inkludert slam. Hapnes mener virksomheten har vist manglende etterlevelse av miljøkrav, med gjentatte brudd på nasjonal og internasjonal miljølovgivning, og uttrykker stor skepsis til videre drift og utvidelse av virksomheten. <u>Samlet belastning og kumulative effekter</u>: c) Bestanden av fisk og fugl i området har sunket betraktelig siden AF Decom etablerte seg i området. Hapnes mener den foreslåtte utvidelsen må vurderes i lys av fjordens allerede betydelige miljøbelastning. Kombinasjonen av aktiviteter fra AF Miljøbase og eksisterende oppdrettsanlegg overstiger fjordens økologiske tåleevne. Dette er i strid med føre-var-	a) Tas til orientering. Privatpersoner har ikke anledning til å fremme innsigelser mot planarbeid, men kan uttrykke motstand til foreliggende planer. b) Miljøbasen er underlagt et omfattende miljøovervåkningsprogram som gjennomføres av STIM. Resultater fra miljøovervåkingen er offentlig tilgjengelig og følges opp av både AF og Miljødirektoratet. Myndighetene har satt strenge miljøkrav til denne type virksomhet, og det er også strenge krav til oppfølging av avvik. Dette innebærer at AF hele tiden utvikler ny teknologi og trygge, effektive metoder. AFs kunder er opptatt av at resirkuleringen skjer i trygge rammer, og gjennom myndighetenes krav. c) Gjennom KU for fiskeri og marint naturmangfold vil påvirkning på lokale gytefelt og marint liv kartlegges. Et viktig formål med utvidelsen av planområdet er å kunne oppnå større fleksibilitet slik at planlagt virksomhet i større grad kan tilpasses fiskeriaktivitet og annen ferdsel på fjorden.

	prinsippet og kravet om vurdering av samlet belastning med Naturmangfoldsloven §§ 8-12, og Forskrift om konsekvensutredning § 8: <i>Manglende vurdering av kumulative effekter</i>. Videre vil utvidelsen legge beslag på viktige gytefelt med høy økologisk verdi, og kan få alvorlige konsekvenser for det marineøkosystemet og den lokale fiskebestanden. d) Hapnes mener fjordens karakteristiske landskap og typografi tilsier at området burde bevares og ikke industrialiseres. Dette kan medføre visuell forurensning, undergrave området rekreasjonsverdi og lokale betydning, og forsterke den allerede overbelastede miljøtilstanden i fjorden og øke risikoen for uopprettelig skade på økosystemet. e) <u>Konflikt med plan- og bygningsloven</u>: Hapnes viser til at området er avsatt til LNF, fiske og bevaring av naturmiljø, og omfattet av hensynssoner for gytefelt og faresoner for ras og skred. Hun mener tiltaket er i strid med prinsipp om bærekraftig utvikling i plan- og bygningsloven og kommunens egne arealplaner. f) <u>Risiko for ras og skred</u>: Planområdet ligger delvis innenfor faresone for ras- og skred, som kan medføre økt risiko for miljøkatastrofer ved skader på installasjoner og utslipp som følge av ras. g) <u>Manglende vurdering av alternativer</u>: Varslingen mangler dokumentasjon på alternative lokasjoner eller løsninger som kan redusere de negative konsekvensene for miljø og samfunn, som strider mot krav i forskrift om konsekvensutredning § 6 og § 8. h) <u>Øvrige prosessuelle mangler</u>: Hapnes mener varsling om utvidet planområde mangler dokumentasjon i form av: – Konsekvensutredning av sikkerhets- og miljømessige konsekvenser ved skade på installasjoner som følge av ras – Konsekvensutredning på samlede kumulative effekter eksisterende og nye tiltak vil ha på naturverdier – Varsling ble sendt ut før juleferie med kort frist i) Med bakgrunn i dette oppfordrer Hapnes til at: – reguleringsarbeidet forkastes eller omarbeides for å ivareta miljø, marine økosystemer etter gjeldende regelverk – En grundig konsekvensutredning som inkluderer kumulative effekter gjennomføres. – Alternative lokasjoner vurderes for å minimere skadene på natur og samfunn	d) Tas til orientering. e) Regulering av området vil ses i sammenheng med, og vurderes opp mot overordnede føringer i kommuneplan. Det er ønskelig å oppnå best mulig sameksistens mellom planlagte nye aktiviteter og eksisterende bruk av områdene. f) Som vedlegg til planforslaget utarbeides en rapport med vurdering av ras- og skredfare i området, hvor risiko og konsekvenser tilknyttet ras i nærheten av installasjoner er et tema som vil inngå. g) AF Miljøbase Vats er et etablert industriområde hvor det er tillatt med oppankring og operasjoner i store deler av sjøområdet. Basen har en gunstig plassering for offshore vindkraft med nærhet til bl.a. Utsira og Sørlege Nordsjø II. Fjordområdet har en dybde på 100-400 meter, liten tidevannsforskjell og ligger skjermet fra vind og bølger, noe som gjør det godt egnet til konstruksjon og lagring av store konstruksjoner. Det er derfor vurdert at dette er en egnet lokasjon for planlagt virksomhet. Å etablere ny virksomhet i tilknytning til eksisterende vurderes også å ha mindre konsekvenser enn å etablere seg i et nytt fjordområde som ikke allerede er brukt til industri. Utvikling av eksisterende næringsarealer for utvikling av ny fremtidsrettet industrivirksomhet rettet mot grønn industri er et vedtatt ønske i Rogaland og miljøbasen er definert som prsioritert utviklingsområde gjennom «Regional plan for grønn industri» som ble vedtatt av Rogaland fylkeskommune i 2023. En vurdering av alternative plasseringer for industrivirksomheten ble gjort i forbindelse med regulering av landområdene på basen i 2007 og regulering av sjøområdene i 2015. Vats ble da vurdert som den mest egnede lokasjonen. h) Skade på installasjoner som følge av ras- og skred vil vurderes som del av planarbeidet, se bokstav f. Virkninger for marint og terrestrisk naturmangfold vil kartlegges i egne konsekvensutredninger, der også samlede virkninger av eksisterende og nye tiltak vil vurderes. Forslagsstiller har forståelse for at denne perioden kan være ugunstig. Samtidig settes høringsfrist for tilleggsvarslinger ofte til 3 uker, og det er her gitt en ekstra uke til å komme med innspill. i) Tas til orientering.
16) Ragnhild Hapnes	a) Hapnes viser til at det er avdekket alvorlig og ulovlige utslipp av bl.a. PFOS og PFAS fra miljøbasen, og mener det på bakgrunn av dette er skremmende at AF-gruppen skal få mer spillerom i området. En stor kilde til PFOS og PFAS i menneskekroppen er gjennom mat, og det påpekes at Yrkefjorden brukes til både oppdrettsfiske, trålfiske og hobbyfiske. Det er flere som har brukt fjorden til rekreasjonsfiske gjennom generasjoner, og som ser at fiskebestanden har blitt redusert sammenlignet med før industrien ble etablert.	a) Tas til orientering. Virksomheten ved AF Miljøbase Vats er regulert gjennom tillatelse etter forurensningsloven gitt av Miljødirektoratet og Direktoratet for Strålevern og Atomberedskap (DSA). Det er også strenge krav til oppfølging av avvik. På oppdrag fra AF Miljøbase Vats har Norsk institutt for vannforskning (NIVA) og senere Fishguard, nå STIM gjennomført miljøovervåking av basen og områdene rundt siden 2009. Miljøovervåkingsprogrammet er svært omfattende og inkluderer oppfølging av komponenter der det ikke er oppgitt grenseverdier. Miljøovervåkingsprogrammet

	b) Yrkefjorden er en fjord uten direkte forbindelse med sjø, og at Vatsfjorden er en terskelfjord. Det vises til planprogrammet hvor det er argumentert for at fjorden er skjermet for vind og vær, og at dette er ideelt for lagring. Hapnes påpeker at dette også innebærer at fjorden ikke har samme utskifting av vann og dermed ikke kan rense seg selv like raskt. Med utslippene fra basen gir dette katastrofale konsekvenser for marint liv, som igjen får konsekvenser for menneskehelse. Hapnes sammenligner planene med vindturbiner produsert og lagret utenfor Wergeland base, og påpeker at fjorden her til motsetning er ut mot havet. c) Hapnes påpeker at sammen med utvidelsen vil planområdet øke fra ca. 3600 dekar til 12 000 dekar. At kommunen gir fra seg hele fjorden til AF-gruppens kommersielle formål med miljøfølger dette vil få oppfattes som en tragedie. d) Hapnes påpeker at forankring av flytende vindturbiner vil kreve et omfattende forankringssystem som vil skade økosystem, landområder og sjø. Uttauing av turbiner vil kreve flere store slepebåter, med økt skipstrafikk og utslipp i fjorden, spesielt når dette vil gjelde 30 utslepninger per år i tillegg til inn-transport av fundamenter. Planprogrammet er utarbeidet for fremtidig mulig produksjon og lagring av turbiner og fundamenter, der størrelse og design ikke er bestemt. Dette virker lite kontrollerbart fra kommunale myndigheter, og Hapnes mener at det i det minste burde være en ny søknadsrunde når design og nødvendig lagringsareal er avklart, i tillegg til en maksimal tidsperiode for lagring. e) Hapnes ønsker ikke lagring av opptil 200 meter høy vindturbiner e.l. i Yrkefjorden, som vil endre livsgrunnlaget for fisken og forstyrre sjøfugl. Hapnes er fra en slekt som har drevet jordbruk og fiske i generasjoner, og i senere tid hytteliv, friluft og hobbyfiske. Yrkefjorden er naturskjønt område som ligger stille til og virker uforstyrret av bebyggelse og menneskelig aktivitet. Det store konstruksjonene vil komme tett på hyttebebyggelsen og gi visuelle forstyrrelser, støy og lysforurensning, og ødelegge fjordens karakter.	tilpasses/endres over tid, basert på anbefalinger gitt av STIM. Det er gjennomført tiltak knyttet til PFAS med hensikt å fjerne utslipp samt stanse spredning og konsekvenser av PFAS-forurensning på lang og kort sikt. Miljødirektoratet har i brev datert 22.01.25 gitt tilbakemelding på bedriftens sluttrapport for sanering av PFAS og her vurdert at påleggets vilkår er oppfylt, og at saneringstiltakene har gitt god effekt. AF tar avvik og pålegg på alvor og er opptatt av at driften oppfyller gitte krav og tillatelser. Siden høsten 2023 er det gjennomført flere tiltak på basen, som tømning/rengjøring av drems-, fordrøynings- og rensesystemer, sortering og rensing av masser som anvendes i produksjonen og uttesting av renseløsninger for PFAS. I høst ble det igangsatt en fullskala testing av renseløsning for PFAS i utslippsvannet. Prøveresultatene for de 3 siste kvartalene er innenfor grenseverdiene i utslippstillatelsen. b) Virkninger for marint naturmangfold skal kartlegges og redegjøres for i egen konsekvensutredning. Som del av planarbeidet skal det også gjøres en strømningsanalyse for å undersøke om planlagte tiltak kan medføre endring av strømningsforhold, vannutskifting og partikkelspredning i fjordområdet. c) Tas til orientering. d) Påvirkning fra planlagte tiltak på marint og terrestrisk naturmangfold, og vannmiljø vil kartlegges i egne konsekvensutredninger. Gjennom planarbeidet vil et viktig hensyn være å sikre at ankringsystemene ikke blir til unødig hinder for fiske og ferdsel i fjorden. For hvert enkelt prosjekt vil det settes krav om en moringsanalyse som skal sikre at fortøyingsmetode vert tilpassa det aktuelle prosjekt og vurdere påvirkning fra vær, vind, strømningsforhold og fremkommelighet på oppankring. Gjennom reguleringsplanen vil det settes restriksjoner for tidspunkt og arealer hvor det tillates våtlagring av havvindinstallasjoner. Det vil også være egne prosesser tilknyttet hvert prosjekt, med involvering av Fiskeridirektoratet og Kystverket for lokalisering av installasjoner. e) Tas til orientering.
17) Erlend Sande	Sande viser til at Tysvær kommune har sagt nei til planene. Sande mener havvind ikke har noen fremtid i motsetning til fiske og liv i og langs fjorden, og mener det allerede har gått for langt på Raunes. Han ber om at en stopper opp og ser fremover og stiller spørsmål ved om en skal ødelegge fjorden for å produsere strøm til Europa. Sande mener at tilstanden i fjorden har hatt en kritisk forverring de siste årene og mener det er uaktuelt med et industriområde i denne størrelsesorden i fjorden.	Tas til orientering.
18) Linda Marit Hapnes	a) Hapnes slutter seg til tidligere uttalelser fra grunneiere av gnr/bnr 199/8 og gnr/bnr 199/1-2-6 og 4. Hun ønsker å komme med konkrete eksempler på hvordan arter og økosystem vil påvirkes negativt av utvidelsen av planområdet basert på en årrekkes erfaring av rekreasjon, ferdsel og fiske i området. Det vises til § 8 (kunnskapsgrunnlaget) i naturmangfoldloven. Hapnes mener det ikke er vitenskapelig grunnlag som viser at utvidelsen er forsvarlig for naturmangfoldet i området. b) <u>Tidligere forurensning fra AF Miljøbase Vats:</u> Det vises til overskridelser av grense for utslipp av PFAS-forbindelse i 2022, 2023 og 2020. Hapnes mener miljøbasen har bevist at	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. Virksomheten ved AF Miljøbase Vats er regulert gjennom tillatelse etter forurensningsloven gitt av Miljødirektoratet og Direktoratet for Strålevern og Atomberedskap (DSA). Det er også strenge krav til oppfølging av avvik. Det er gjennomført tiltak knyttet til PFAS med hensikt å fjerne utslipp samt stanse spredning

	de ikke er egnet til å håndtere miljøgifter og at det derfor ikke er forsvarlig med en utvidelse av driften til store deler av Yrkefjorden. c) <u>Forurensning fra våtlagring av vindmølledeler</u>: I lys av tidligere hendelser etterspør Hapnes en fullstendig redegjørelse av materialene i havvindturbiner og fundamenter, og bevis på at våtlagring ikke kan føre til utslipp av miljøgifter eller på annet vis være skadelig for økosystemene i de pelagiske sonene. Epoksyharpiks/polyesterharpiks er eksempel på et stoff som har blitt brukt til konstruksjon av havvindmøller som bl.a. inneholder miljøgiften Bisfenol A. Dette kan være skadelig både for mennesker og for økosystemene i fjorden, da det ikke er nedbrytbart i naturen. Det må redegjøres for i hvilken grad våtlagring av konstruksjonene vil påvirke økosystemene i området negativt, inkludert påvirkning fra lydforurensning, omfang av fysiske inngrep i området og påvirkning på lokale arter. d) <u>Forvaltning av arter</u>: I område for planlagt utvidelse av virksomheten til AF Miljøbase finnes flere truede arter som vil påvirkes negativt. Uer, pigghå, hummer, hettemåke, gråmåke og spekkhoggere er rødlistede arter observert i fjorden. En negativ påvirkning på artene og økosystemet vil være i strid med § 6 i naturmangfoldloven. e) <u>Påvirkning på friluftslivet</u>: Yrkefjorden er viktig som rekreasjonsarena for området. Bruk av ankerfester langs land på sørsiden av fjorden vil innskrenke muligheten for padling, svømming, dykking, fiske, turgåing m.m og i stor grad ødelegge naturgleden med installasjoner i sjøen. Omfanget av våtlagringen og i hvor stor grad det vil hindre friluftslivet i området bør redegjøres for. f) <u>Generelle bemerkninger</u>: Hapnes mener det ikke virker tilfeldig at varslingsbrev blir sendt ut 28.11.24 med svarfrist 26.12.24, og at dette gir begrensede muligheter for å komme med reelle innsigelser til prosjektet fra grunneiere og hytteeiere. Hapnes mener Norconsult har «gamblet» på at forslaget skal gå under radaren ved å velge et område hvor det ikke er like mange hytteeiere som andre steder i kommunene, og at prosjektet hadde fått høyere oppmerksomhet hvis det ble planlagt i kystområde med høyere befolkningskonsentrasjon. g) <u>Konklusjon</u>: Med grunnlag i punktene over mener Hapnes at utvidelsen av planområdet bør stoppes inntil: • AF Miljøbase Vats har bevist at de klarer å drifte på en forsvarlig måte for naturmangfold og menneskers helse • Det foreligger konsekvensutredning for potensiell negativ påvirkning fra våtlagring på økosystemer og arter i fjorden • Det er vitenskapelig grunnlag som beviser at utvidelse ikke vil føre til negativ påvirkning på arter, økosystem og friluftsliv	og konsekvenser av PFAS-forurensning på lang og kort sikt. Miljødirektoratet har i brev datert 22.01.25 gitt tilbakemelding på bedriftens sluttrapport for sanering av PFAS, og her vurdert at påleggets vilkår er oppfylt og at saneringstiltakene har gitt god effekt. AF tar avvik og pålegg på alvor og er opptatt av at driften oppfyller gitte krav og tillatelser. Siden høsten 2023 er det gjennomført flere tiltak på basen, som tømning/rengjøring av drems-, fordrøynings- og rensesystemer, sortering og rensing av masser som anvendes i produksjonen og uttesting av renseløsninger for PFAS. I høst ble det igangsatt en fullskala testing av renseløsning for PFAS i utslippsvannet. Prøveresultatene for de 3 siste kvartalene er innenfor grenseverdiene i utslippstillatelsen. c) Forurensning til vann håndteres i utredningen av konsekvenser for temaene vannmiljø og marint naturmangfold. Videre vil støypåvirkning, inkludert undervannsstøy, utredes i egne rapporter. d) Påvirkning på marine arter og fugler vil kartlegges og utredes gjennom konsekvensutredninger for marint og terrestrisk naturmangfold. Her vil det også gjøres en vurdering av forholdet til naturmangfoldloven § 8-12. e) Friluftsliv er et av temaene som skal konsekvensutredes, der en vurdering av innvirkning på både friluftsliv på land og i sjø vil inngå. f) Høringsperiode for varslingen er satt med bakgrunn i prosjektets fremdrift, og har ikke vært et strategisk valg. Forslagsstiller har forståelse for at denne perioden kan være ugunstig. Samtidig settes høringsfrist for tilleggsvarslinger ofte til 3 uker, og det er her gitt en ekstra uke til å komme med innspill. Planområdet er lokalisert i tilknytning til eksisterende industrivirksomhet ved AF Miljøbase Vats, da formålet er å utvide virksomheten ved basen. Andre lokaliseringer har derfor ikke vært aktuelt. g) Tas til orientering. Konsekvensutredningene gjennomføres som en del av planarbeidet og vil oppsummeres og vedlegges planforslaget. Ved offentlig ettersyn vil det bli mulighet for å komme med nye innspill.
19) Kristoffer og Ingrid Sofie Hansen v/Legal 24 advokatfirma	a) Hansen er eiere av fritidseiendom gnr/bnr. 169/5 i Tysvær kommune. Det informeres om at tidligere innspill til varsel om oppstart opprettholdes. b) Hansen er bekymret for at det utvidede området vil medføre enda mer aktivitet og støy i fjorden og medføre at mesteparten av fjorden vil bli industrialisert til fortrengsel for rekreasjon. Dette vil påvirke deres tilkomst via båt og føre til at flere fiskefelt vil bli begrenset. Oppsummert er Hansen negative både til det opprinnelige forslaget og det utvidede forslaget og ber om at dette ikke vedtas.	a) Tas til orientering. Det vises til forslagstillers svar i notat <i>Oppsummering av merknader ved varsel om oppstart og høring av planprogram</i>. b) Tas til orientering. Det er ønske om å oppnå best mulig sameksistens mellom planlagt ny industriaktivitet og eksisterende ferdseil og sjøaktivitet i området. Påvirkning på fiskeri og sjøtrafikk, samt rekreasjon på fjorden utredes gjennom egne konsekvensutredninger og rapporter.
20) Grunneiere på Nising	a) Berørte grunneigarar på Nising har sendt inn ei samla tilbakemelding. Det visast til at utvidinga av planområdet er begrunna med behov for å sikre eit større areal i sjø til våtlagring av havvindkomponentar og at dette kan gi et større handlingsrom for å tilpasse planlagd verksemd til fiskeri og anna sjøaktivitet. Grunneigarane er svært skeptiske til at	a) Eit større areal i sjø til våtlagring av havvindkomponentar vil gi større fleksibilitet til å tilpasse lagringa i forhold til anna bruk av fjorden, som fiskeri. Det totale antal einingar som tillatast lagra til kvar tid skal vere det same også med utvida areal. AF har ikkje behov for å lagre fleire installasjonar som skal gjenvinnast enn det som er tillat i dag.

	dette kan gje betre vilkår for fiskeri og anna sjøaktivitet. Deira erfaring er at AF set bedriftsøkonomiske omsyn høgst og tar lite omsyn til nærmiljøet. Grunneigarane er også skeptisk til kva andre motiv AF har og lurar på om det ligg ein skjult agenda for å få godkjent planen og deretter omregulere for lagring av installasjonar som skal hoggast på basen. b) Grunneigarane ønskjer ikkje utviding av området som omfattar Nising, då dette er eit svært viktig område for både fritids- og yrkesfiske. Grunneigarane er blant «hobbyfiskarane» som haustar mest av fjorden sine ressursar. På Nising har ein tett samarbeid med lokale yrkesfiskarar, som har hatt området som base for makrellfiske med 4 landfaste nøter langs Nisinglandet, frå Djupevik og innover til Narravika. Sommaren 2024 ar desse engasjert i kommersielt makrell- og krabbefiske i fjorden med base i Nising. Fisket pågår i perioden frå 17.5 til ca. 01.07. Grunneigarane fryktar at AF sine planar kan medføre at dette fisket ikkje kan halda fram. c) Grunneigarane reagerer på at kartskissa følger stort sett sjøkanten, men i Nising går den tvers over Litlaneset ved nausta og bryggene deira. Det påpeikast at det ikkje er noko landfeste på Litlaneset på vestsida av nausta og at det svært viktig at det ikkje vert lagt hindringar for tilkomst til området via sjøvegen. Dei reagerer på at det ikkje er tatt kontakt med grunneigarane i forkant. d) Nising er regulert til LNF-område og er av interesse i friluftssammenheng. Vindafjord kommune og turistforening er med på å tilretteleggje for auka bruk av Nising med merking og vedlikehald av stier over fjellet. e) Det er fleire eldre bygningar i Nising, der både kommunen og fylkeskommunen si kulturavdeling har vært involvert i arbeidet med å ta vare på desse. Grunneigarane har eit håp om å dele det unike fiskebonde-miljøet med fleire gjennom begrensa fiske og turisme/reiseliv. f) Det visast til planar om tilsvarande anlegg andre plassar langs norskekysten, men at utbygginga av denne typen havvind i praksis har stoppa opp og ikkje er økonomisk berekraftig. Grunneigarane meiner Tysvær kommune har gjort det einaste rette ved å seie nei til AF sine planar, men er skeptiske til kva konsekvensar det vil medføre for dei. Dersom all aktiviteten skal pågå på deira side av fjorden er dette ikkje forenleg med deira interesser som grunneigarar og fiskeriinteressene. g) På bakgrunn av de ovennevnte forhold ønsker dei ingen opplagsplass i Yrkesfjorden og heller ingen utvidelse av planområdet.	Lagring av installasjonar i Yrkefjorden i påvente av gjenvinning har fram til i dag vært begrensa til 1-2 einingar. b) Tas til orientering. Forslagsstillar har forståing for at grunneigarane er bekymra for konsekvensar av planlagde tiltak for fiskeriaktiviteten i området. Mulige konsekvenser og avbøtende tiltak for fiskeri skal utredes og kartlegges i vidare planprosess. Å finne gode løysingar for sameksistens og minimere negative virkningar for dagens fiskeriaktivitet vil vere ein viktig del av den vidare planprosessen. c) Den varsla planavgrensninga går generelt 15 m inn på land for å sikre moglegheit for etablering av nye ankerfeste, og for å innlemme eksisterande ankerfeste i planområdet, medan eksisterande bygnadar langs strandsona ikkje er tatt med. Dette er bakgrunnen for at dei to nesa inngår i varslingsområdet. Sjølv om areala inngår i det varsla planområdet gir ikkje dette nokre automatiske rettar for AF. Bruk av ankerfeste og etablering av nye må avklarast gjennom avtalar med berørte grunneigarar. Behov for areal på land vil vurderast nærmare i vidare planlegging. d) Tas til orientering. Som del av planarbeidet vert det gjennomført ei konsekvensutgreiing av tema friluftsliv der konsekvensar for friluftslivsområde i og langs fjorden, inkludert Nising, skal vurderast. e) Vurdering av påverknad på bygningsmiljøet på Nising vil inngå som del av konsekvensutgreiing for friluftsliv. f) Tas til orientering. Hensikten med planarbeidet er å sikre moglegheita til produksjon av installasjonar til havvind. Foreslåtte utvidingar og arealbruk vil ikkje realiserast med mindre AF Decom Offshore har konkrete avtalar om konkrete prosjekt. Konsekvensar for friluftslivs- og kulturverdiar på Nising, samt konsekvensar for fiskeri vil utgreiast. g) Tas til orientering.
--	--	--